Prijs per nummer 5 centiem. Zondag 5 December 1915 Eerste jaargang, n. 288

DE VLAAMSCHE POST

BEHEER EN REDAKTIE : BEGIJNHOFLAAN, 40, GENT | AFGEVAARDIGDEN DER REDAKTIE : J. DE BOEVÉ, A. THIRY & R. KIMPE | „EN IK ZIE MIJN VLAANDEREN VRIJ" Th. COOPMAN

Verordeningen en Mededeelingen

91.

Betreffende de sluiting van de Jacht.

Het einde der Jachttijden wordt door deze bepaald als volgt :

a) voor reewild op den 31 December.

b) voor hazen op den 15 Januari.

c) voor patrijzen en fezanten (hennen) op den 15 December.

d) voor fazantenhanen en wilde eenden op den 28 Februari.

e) voor sneppen en alle soorten waterwild op den 15 April.

De verkooptijd voor de handelaars loopt telkens 10 dagen na de sluiting der jacht van de betrokken soort van wild af.

Wie na dit tijdstip nog wild te koop aanbiedt, wordt met ten hoogste 3000 Mark geldboete of met ten hoogste 6 maanden gevangzitting gestraft.

Het wild wordt aangeslagen.

Gent, den 28 November 1915.

Der Etappeninspecteur,
VON UNGER,
Generalleutnant.

92.

Betreffende 't gebruik van talk.

§ 1. Talk mag voor geene andere doeleinden dan voor voedsel worden gebruikt.

Voor uitzonderingen is de toelating der Etappen Inspektion noodig.

§ 2. Overtredingen worden met geldboete tot 1500 (één duizend vijfhonderd) Mark of met gevangenzitting tot 6 maanden gestraft. Beide straffen kunnen ook tegelijk worden toegepast.

Gent, den 29 November 1915.

Des Etappeninspecteur,
VON UNGER,
Generalleutnant.

Betreffende de opname der voorraden van aardappelen voor de Etappen-Inspektion IV.

§ 1. Wie voorraden van aardappelen met ingang van den 6 December 1915 in bewaring heeft, is verplicht deze voorhanden voorraden aan te geven bij den burgemeester der plaats op wier grondgebied de voorraden liggen.

Voorraden, die op den dag der opname vervoerd worden, moeten onmiddellijk na aankomst door den ontvanger worden opgegeven.

Voorraden beneden de 50 kilos hoeven niet te worden aangegeven.

§ 2. De opgaaf (aangifte) moet bij den burgemeester tot den 8 December 1915 worden ingediend.

§ 3. De burgemeester of de door hem gevolmachtigde personen zijn, ter verkrijging van juiste opgaven, bevoegd, magazijnen of andere bergplaatsen, waar voorraden van aardappelen mogen vermoed worden, te onderzoeken en de boeken van den tot de opgaaf verplichte na te zien.

§ 4. Wie opzettelijk de opgaaf, waartoe hij volgens deze verordening verplicht is, niet op den bepaalden tijd indient of wezenlijk onjuiste of onvolledige opgaven doet, wordt met gevangenis tot één jaar of met geldboete tot 10.000 Mark gestraft. Ook worden de voorraden, die verzwegen werden, verbeurd verklaard.

Wie uit onachtzaamheid de opgaaf, tot welke hij volgens deze verordening verplicht is, niet op den bepaalden tijd indient of onjuiste of onvolledige opgaven doet, wordt met gevangenis tot 6 maanden of met geldboete tot 5000 Mark gestraft.

§ 5. De Etappen- (Orts-) Kommandanturen vaardigen de bestemmingen uit ter uitvoering dezer verordening.

Gent, den 1 December 1915.

Der Etappeninspekteur,
VON UNGER, Generalleutnant.

De Nederlandsche Taal als zelfstandig onderdeel der groote Germaansche Talenfamilie.

In onzen tegenwoordigen tijd wordt gelijk ook vroeger beweerd, dat wij dezelfde taal met de Noord Duitschers spreken. — Nederlandsch, dat is Vlaamsch Hollandsch of wilt gij de taal van Zuid- en Noord-Nederland is Nederduitsch en Platduitsch is ook Nederduitsch, — dus van Lithauwen tot Duinkerken spreekt men één taal.

Wij zeggen daarop « Neen ».

Wij Zuid- en Noord-Nederlanders hebben een eigen taal, die even veel recht van bestaan heeft als Duitsch (hoogduitsch) Deensch, Zweedsch, Noorsch, IJslandsch, Engelsch. Wij hebben een oude machtigé beschavingstaal, — die zich niet uit de Saksische of Ripuansch-Frankische tongvallen ontwikkeld heeft, — onze taal is ontstaan op grootendeels Frieschsprekenden bodem door overheersching van Salisch-Frankisch mondaarden. Nog altijd kunnen wij zeggen, wat het Oostfriesche Sargfonalied zegt « Duutskers sund wi neet».

Nu zal men zeggen « Ja maar 't woord Dietsch, Duutsch, Duitsch is toch veel voor onze taal gebruikt, van daar dat de Engelschen nog Dutch zeggen, dat de Limburgers Duitsch en dat in Holland « de Dietsche stemmen zijn opgericht te Antwerpen » de Dietsche Warande bestaat.

Zeker dat woord « Dietsch, Duitsch » is het oudste woord voor onze taal maar 't beteekent niets anders dan volksche taal, taal van 't volk.

In Engeland zei men ter onderscheiding van de Latijnsche kerktaal ook theodsch voor de oude Engelsche taal, — als men zei, dat in Vlaanderen Duitsch werd gesproken was 't alleen maar een uitdrukking voor volkstaal in onderscheiding van Latijn of de uit 't Latijn voortgekomen tongvallen, — het wilde volstrekt niet zeggen dat men in Vlaanderen dezelfde taal sprak als ergens anders in Europa.

Als de oude Germaan in Engeland, Vlaanderen, Zwitserland of elders zeide, dat een vreemd volk welsh, waalsch, wälsch sprak en die landen Wales, Walenland, Wallis (vergelijk Gaelic van Schotland en Gallië) noemde, zeide hij daarmee niet, dat al die stammen juist dezelfde taal spraken.

Angelsaksen, Friesche Nederlanders op onze Vlaamsch-Hollandsche kusten, Saksische Noord Duitschers, Midden en Zuid-Duitschers, allen spraken volkstaal, theodsch, dietsch, duitsch, deutsch, — doch zij spraken reeds in die oude tijden geenszins hetzelfde, — in de geschiedkundig bekende tijden waren reeds de tongvallen of talen der Friso-Frankische Nederlanden verschillend aan den eenen kant van Ainglo Saksische, aan den anderen kant van de Nedersaksisch Nederduitsche, — even goed als er toen een verschil bestond in de Skandinaafsche Noord Germaansche tongvallen en ook in Midden- en Zuid-Duitschland.

't Woord Nederduitsch « dat lang en veel in onze landen » gebruikt is en nu soms voorkomt bijv. in de Nederduitsche bond te Antwerpen, in de Nederduitsche Gereformeerde kerk in Zuid-Afrika, in de Nederduitsche Hervormde kerk met de Waalsche enz. een onderdeel van de Nederlandsche Hervormde Kerk in Noord Nederland (ook in Vlaanderen), — dat woord Nederduitsch wil volstrekt niet hetzelfde zeggen als Nederduitsch van Noord-Duitschland.

Wel was 't Nederduitsch van Noord-Duitschland in de middeleeuwen zóò nauw met onze taal verwant, dat de steden van die streken met onze steden in eigen tongval briefwisseling hielden. Wel ware 't natuurlijker geweest als Bremen, Hamburg, Lubeck enz. de Nederduitsche beschavingstaal hadden aangenomen en niet de Duitsche. Ja er was een tijd, nog geen eeuw geleden dat de Oostfriesche Emden, Bentheim en andere plaatsen feitelijk de Nederlandsche taal als beschavingstaal bezaten.

De geschiedenis heeft echter een anderen loop genomen. Door 't overwicht der Middelduitsche Kanselarij Taal, alsmede door Luthers Bijbelvertaling is een kunsttaal, als Hoogduitsch bekend, meester van Noord-Duitschland geworden en heeft 't oude mooie neerduitsch tot achterploeg en op den duur verdrongen. De Nederduitsche Bijbelvertalingen werden door die van Luther overvleugeld. Hardnekkig streed de oude taal tegen den indringer, maar in vreedzamen oorlog overmocht 't Hoogduitsch en werd allengs de eenige beschavingstaal van heel 't Duitsche Rijk.

Wel vinden wij talrijke herinneringen aan 't Nederduitsch tot zelfs op 't slot te Berlijn, op kerkhoven, op gebouwen, in archieven, maar toch helaas bestaat 't Noord-Duitsch niet meer als taal van wetenschap en ontwikkeling enkel nog maar als merkwaardigheid uit 't verleden, als liefhebberij van geleerden en als steeds achteruitwijkende tongval.

De kinderen ontvangen hun onderwijs in 't Duitsch, de moedertaal der vaderen is sinds eeuwen uit school, kerk en staat verdwenen.

Wel zegt 't kind als 't op school komt en soms als het de school verlaat musch of leunink, doch de onderwijzer zegt « spatz » — 't « mooi » van de voorouders wordt schön, — oorlogsschip wordt kreigsschif enz. enz., — steeds meer verdwijnt de oorspronkelijke taal, die een overgang tot 't Skandinaafsch vormde en maakt plaats voor de ver van alle niet Midden of Zuid-Duitsche Germanen staande Hoogduitsche taal — zelfs ten noorden van de Elbe in Holsteinsche tongvallen kent men 't woord « hoop » (Deensch Haab, Engelsch hope) niet meer maar schrijft « Hoffnung. » —

Een Nederduitsche cultuurtaal bestaat voor Noord Duitschland niet meer, en zelfs als veelheid van tongvallen gaat 't achteruit. Berlijn spreekt geen Nederduitsch meer, evenmin als Hannover. Noordelijker en noordelijker wijkt het Nederduitsch achteruit.

Onze Nederlandsche taal daarentegen is niet enkel een saamhoorigheid van tongvallen, maar een hoogstaande beschavingstaal met oeroude taalmonumenten, met een oude letterkunde, met een schat van wetenschappelijke boeken, die voor geen enkele taal de vlag moet strijken. Wij hebben alle reden om trotsch te zijn op onze taal en behoeven in geen enkel opzicht voor Duitschers, Denen, Zweden, Noren of Engelschen onder te doen.

In de Germanentaalfamilie hebben wij ons ontwikkeld tot een eigen groep en hoewel oorspronkelijk nauw samenhangend met Angelsaksisch en met Saksisch-Nederduitsch hebben wij een afzonderlijke taal in de Germanenmaagschapen hebben, gelijk de Duitsche geleerde Von Hellwald zegt evenveel recht op eigen voortbestaan als welke taal ook.

Toenadering tot 't Nederduitsch van Noord-Duitschland zou voor ons een gevaar beteekenen, immers dáár heerscht 't Duitsch en 't Nederduitsch is keuken en ploegtaal, — die bovendien steeds in omvang vermindert. Neen wij willen onszelf zijn en blijven en zeggen met onze Friesche vaderen van West-Vlaanderen en Holland : « Wij zijn wel Germanen maar geen Duitschers ». Wij zijn trotsch op onze Teutonennaam, fier op ons Germanenbloed, maar wij willen zelf niet in naverwante volken opgaan. Onszelf ontwikkelen naar den door God in ons gelegde gaven is onze leuze.

«Nooit onze taal, een eigenzelfstandigheid opgeven » is ons wachtwoord, en daarmee staan wij pal.

In de openlijke verklaring (16 Mei 1897) van den Vlaamschen volksraad schreven de bestuurleden De Beucker, E. van Driesche, Obrie, A. De Smet, M. Reinhard en A. Prayon van Zuijlen o.a.

« Verder verklaren wij; dat de Vlamingen kost, wat kost de volle zelfstandigheid en onafhankelijkheid der Nederlanden willen vrijwaren dat wij wel Germanen, maar geen Duitschers zijn, dat wij de Duitschers voor stamverwanten geenszins voor landgenooten houden, dat onze taal het Nederlandsch, niet het Duitsch is » — (enz enz.) (dit heele stuk is zeer kenschetsend, temeer als men weet dat de opstellers zeer Germaansch gezind waren en zeer sterke neigingen naar alles, wat Germaansch is, hadden).

Dit stuk is geheel geschreven in den geest van 't oud-Friesche Charterboek, dat zegt :

« Met Gods hulp vrij en Friesch, de een den ander bijstand verleenen en ons oeroude vaderen recht, onze vrijheden en taal tot in lengte van tijd beschermen. » — Heerlijk zegt Vlaanderens dichter :

Thans daagt in Vlaanderens gouwen
Alom het reddend licht
En verder hooger schouwen
Wij met verrukt gezicht
En drijft ons volk weer krachtig
Op eigen vrije vlerk.
Wordt Vlaanderen rijk en machtig
Ons volk weer schoon en sterk
Wij blijven steeds indachtig
Jong-Vlaanderen, — uw werk

J. D. DOMELA NIEUWENHUIS NIJEGAARD.

De Beweging

Als antwoord op de veelvuldige aanvallen, die de Hollandsche studenten wegens hun mannelijk optreden ten gunste der Vlaamsche rechten, te verduren hebben, antwoordt de heer Van Vessem in volgenden brief :

Studenten-moties.

In het avondblad van 27 November 1915 van « De Telegraaf » bespreekt prof Burger de plechtige herinnering welke de Studenten-afdeeling van het A. N. V. te Amsterdam aan den koning der Belgen heeft doen toekomen en de manifestatie van warme sympathie voor het Vlaamsche Volk, welke genoemde studenten-afdeeling getoond heeft.

De Hooggeleerde heer keurt dit optreden der afdeeling van het A. N. V. af en wenscht dat « het hoofdbestuur van het A. N. V. zal beletten, dat dergelijke onbekooktheden de wereld ingaan onder zijn volk. Het is duidelijk », betoogt rustig en waardig de Hooggeleerde schrijver, « dat de genoemde studentengezelschappen (de Amsterdamsche en de Utrechtsche afdeelingen van het A. N. V.) — eenzijdig ingelicht — niet in staat kunnen worden geacht de dingen te beoordeelen, waarover zij zich hebben uitgesproken. »

Integendeel. Hooggeleerde heer, onder de studenten aan de Hollandsche Hoogescholen zijn er velen, die zeer zeker een oordeel mogen vellen over de Vlaamsche en Zuid-Afrikaansche toestanden. Herhaaldelijk ontmoeten en spreken zij aan de Hollandsche Universiteiten Afrikaansche studenten, die gedwongen zijn om ver van hun land hun wetenschappelike opleiding te gaan zoeken, omdat in hun eigen land geen gelegenheid bestaat om in de Hollandsche taal middelbaar of hooger onderwijs te krijgen, niettegenstaande de Hollandsch-Afrikaansche bevolking meer dan de helft der blanke bevolking vormt. Hun uitingen zijn niet talrijk, maar des te meer, en des te heviger zijn hun grieven tegen de imperialistisch Britsche politiek van de tegenwoordige regeering.

Wanneer de Alumni der Hollandsche Universiteiten lezen, dat de jonge advocaat Dr. C. P. van der Merve een der voormannen is in de Help-mekaâr vereenigingen, dat dr. Groeskopf veroordeeld is tot £ 75 boet, omdat hij zich te nationalistisch uitte, zullen velen van hen medevoelen en medeleven met Van der Merve, Collin, Steyn, Joubert en zoovele anderen, omdat zij hen in den studententijd als ernstige, eerlijke en betrouwbare menschen hebben leeren kennen en velen zullen gaarne bereid zijn om hun deel mede te dragen in de boete, welke aan dr. Groeskopf en anderen is opgelegd.

En wat betreft de kennis der studenten omtrent de Vlaamsche toestanden schijnt het den Hoog Geleerden Heer onbekend te zijn, dat sinds een tiental jaren de banden en de betrekkingen tusschen de Nederlandsche en Vlaamsche studenten steeds nauwer werden. Telken jare kwamen talrijke Vlaamsche studenten eenige weken in Nederland; herhaaldelijk togen vele Nederlandsche studenten naar het Vlaamsche land, naar Antwerpen, Gent en Leuven. Daar leerden zij den Vlaamschen strijd begrijpen; daar leerden zij de onderdrukking van het Vlaamsche volk, van het Vlaamsche wezen, van de Vlaamsche beschaving door een Fransch-Belgische regeering kennen.

Ik herhaal, de leden en oud-leden van de studenten afdeeling van het A. N. V. zijn zeker in staat om zich een oordeel te vormen omtrent den strijd van de Vlaamsche bevolking tegen een Fransch-Belgische regeering, omtrent de worsteling van een Hollandsch-Afrikaansche element tegen een imperialistisch Britsch bewind. Zij hebben leeren zien wat voor de voorposten van den Hollandschen stam beteekent de geduurende dezen oorlog zoo dikwijls aangehaalde leuze : « de bescherming en de vrijmaking van de kleine volkeren. Zij begrijpen de wenschen en de hoop welke in Zuid-Afrika en in Vlaanderen leeft, en zij weten dat een bewijs van instemming van sympathie uit Nederland voor de Vlaamsche en voor de Hollandsch-Afrikaansche zaak zeer gewaardeerd wordt in Vlaanderen en Zuid-Afrika. Het heeft dan ook mijn volkomen instemming, dat de studenten-afdeelingen van het A. N. V. een bewijs geven, dat hun belangstelling voor de Vlaamsche en de Zuid-Afrikaansche zaak warm is en ik acht het uitgesloten, dat het hoofdbestuur van het A. N. V. de vrijheid van de afdeelingen dermate aan zal tasten als prof. Burger wenscht.

Mr. A. J. M. VAN WESSEM.

Amsterdam.

Kleine kronijk

Inhoud van ons blad :

Verordening.
Hoofdartikel : De Nederlandsche Taal als zelfstandig onderdeel der groote Germaansche Talenfamilie, door Dr Domela-Nieuwenhuys-Nyegaard.
De Beweging.
Telegrammen.
Buitenland : Duitschland — Engeland. — Servië. — De Vredesbeweging.
Vlaanderland : Uit het Netheland : Lier.
Landbouw.
Stadsnieuws.
Gemengd.
Mengelwerken : Gunnar Hede, door Selma Lagerlöf. — Tweetalig Vlaanderen uit « De Vlaamsche Stem. »

Telegrammen

De Oorlog

Westelijk front

Duitsch ambtelijk bericht.

BERLIJN, 3 Dec. — Twee vijandelijke monitoren beschoten vruchteloos de kust van Westende.

Ten zuiden van Lombaertzijde werd een Fransche post verrast, eenige gevangenen vielen in onze handen. Voor het overige kwam geene verandering voor.

Ten westen van Roye werd een fransche tweedekker door ons geschut gedwongen

te landen. De twee inzittende officieren werden gevangen genomen.

Fransche ambtelijke berichten.

PARIJS, 2 Dec. — Van de verloopen nacht valt niets te melden buiten de beschieting der sektoren van Fries (in het Sommedal) als antwoord op de vruchtelooze mijnontploffingen der Duitschers.

In den omtrek van Atrecht viel gisteren een onzer vliegers twee vijandelijbe vliegtuigen aan. Een ervan moest in de Duitsche lijnen landen. Een onzer vliegtuigen wierp op 28 Nov. granaten op de barakken bij de statie van Lens.

PARIJS, 3 Dec. — Bericht van Donderdagnamiddag :

In den loop van de nacht duurde het geschutvuur op verscheidene plaatsen voort en voornamelijk in het Atrechtsche en in den omtrek van Brettencourt, Frise Fay, in het Sommedal en in Champagne nabij Tahure.

Van het overige front valt niets te melden.

PARIJS, 3 December. *Avondbericht van 2n* : In het Atrechtsche was het wederzijdsch geschut nog levendig. In de sektoren van Loos gevechten met luchttorpedos. In Bois en Hache ten noord-westen van de hoogte 140 trachtte eene Duitsche afdeeling onze loopgraven te naderen. Zij werd door ons vuur verjaagd.

De vijand wierp 60 granaten op Atrecht. Ten zuiden der Somme nabij Fay deden wij met goed gevolg eene mijn springen. Bij Les Eparges maakten wij vijandelijke mijnen onschadelijk.

Engelsch ambtelijk bericht.

LONDEN, 3 Dec. — In de laatste dagen beschoten wij met gevolg de vijandelijke loopgraven, steunpunten en geschutstellingen, de vijand antwoordde slechts zwak.

Belgisch ambtelijk bericht.

Geringe vijandelijke bedrijvigheid. In de verloopen nacht werden eenige granaten geworpen ten westen van Diksmuiden. Heden wederzijdsch geschutvuur op het front IJzer-IJperleer. De Duitschers beschieten onze posten van Stuyvekenskerke en verscheidene troepen verzamelingen in onze lijnen bij Pervijse, Oudekapelle, St Jaakskapelle en Nieuwkapelle.

Ons geschut opende een vergeldingsvuur op het slot van Woumen en op het huttenkamp van den vijand bij Luyghen en bracht het vijandelijk geschut tot zwijgen.

Oostelijk front

Duitsch ambtelijk bericht.

GROOT HOOFDKWARTIER, 3 December. Op het grootste deel van het front is er niets van belang voorgevallen. Bij de *Legergroep van generaal von Linsingen* overvielen onze troepen bij Podczerewicze aan de Styr (ten Noorden van den spoorweg Kowel Sarny) een voorgeschovene Russische afdeeling en namen 65 man gevangen.

Oostenrijk-Hongaarsch ambtelijk bericht.

WEENEN, 3 Dec. — Op eenige stellingen geschutsvuur en schermutselingen.

Russisch ambtelijk bericht.

PETERSBURG, 3 Dec. — Een vijandelijk bivak op den linker Duna oever bij Sonnenhof tusschen Friedrichstadt en Jakobstadt is op 1 Dec. door onze artillerie ondervuur genomen. Op de andere frontdeelen alsook in den Kaukasus valt niets van belang te melden.

Italiaansch front

Oostenrijk-Hongaarsch ambtelijk bericht.

WEENEN, 3 December. — Na de geheel mislukte aanvalspogingen der laatste dagen op het bruggenhoofd van Tolmein en tegen onze bergstellingen ten noorden ervan heerschte gisteren eene betrekkelijke rust op dit front. Bij Oslavija werd heden nacht nogmaals een aanval der Italianen afgeslagen. Aanvallen tegen de noordhellingen van de monte Michele mislukten eveneens. Bij San Martino werd eene vijandelijke afdeeling die zich met zandzakken had versterkt uiteengejaagd.

Wederom staat Goerz onder zeer heftig geschutvuur dat in het midden der stad groote schade aanricht.

Italiaansch ambtelijk bericht.

ROME, 3 Dec. — De vijand ontwikkelde groote bedrijvigheid met geschut- en machiengeweervuur tegen onze stellingen van den monte Piano en in hoog Rienz zonder over te gaan tot een aanval of zonder schade aan te richten. Op het Isonzofront werden onze operaties door regen en sneeuwstormen gehinderd. De vijand trachtte van deze omstandigheid gebruik te maken om onze stellingen ten oosten van Oslavija en op de noordhellingen van de monte Michele aan te vallen. Hij werd echter overal afgewezen. Wij ondernamen kleine uitvallen tegen den Mrzli Brn.

Servische Fronten

Duitsch ambtelijk bericht.

BERLIJN, 3 November. — In het gebergte ten zuidwesten van Mitrovitza worden gevechten geleverd met op zich zelf staande vijandelijke afdeelingen. Gisteren werden in drie gevechten 1200 Serviërs gevangen genomen.

Oostenrijk-Hongaarsch ambtelijk bericht.

WEENEN 3 December. — Ten westen en ten zuiden van Novi Bazar namen oostenrijk-Hongaarsche troepen vergezeld van talrijke gewapende mahomedanen onveer 3500 Serviërs gevangen. In de gevechten in het grensgebied tusschen Mitrovitza en Ipek streden talrijke Arnauten aan onze zijde. Onze troepen vierden op 2 dec. verjaringsfeesten in Sandschak, Novipazar en Mitrovitza. De inwoners hebben met begeestering aan deze feesten deelgenomen.

Bulgaarsch ambtelijk bericht.

SOFIA, 3 December. — Voorvallen van 1 dec : de toestand bleef onveranderd.

Turksche Fronten

Turksch ambtelijk bericht.

KONSTANTINOPEL, 3 Dec. — Aan het Kaukasusfront kwam het slechts tot kleine patroeljegevechten daar door dichte sneeuwval en wervelwinden de groote operaties onmogelijk zijn. Op enkele plaatsen ligt de sneeuw drie meter dik. Op het Dardanellenfront uitgebreid geschutvuur en bommengevechten. Bij Anaforta liet de vijand twee pantserkruisers en bij Ari Burnu en Seddil Bahr twee kruisers het geschutvuur der landsbatterijen versterken. Ons geschut nam de vijandelijke kustbatterijen onder vuur en veroorzaakte belangrijke schade aan de vijandelijke loopgraven verstrooide vijandelijke troepenafdeelingen en vernielde eene machiengeweerstelling bij Ana Forta en eenige stellingen voor bommenwerpers bij Ari Burnu. Buitendien troffen onze kanonnen met twee schoten op het achterste deel en met een schot op het dek een vijandelijke kruiser die van bij de kust van Seddil Bahr het vuur op onze stellingen had geopend. Deze kruiser moest zijn vuur staken en was gedwongen zich te verwijderen.

Een onzer vliegtuigen wierp bommen op een vijandelijke torpedoboot die bij den noordelijken oever der golf van Saros 3 km ten westen van Kaap Iridsche strandde. Op 1 dec. wierp de vijand zonder schade aan te richten bommen op het hospitaalschip Reschid Paschad dat door zijn vorm en zijne kleuren en door zijne kenteekens door den vijand niet voor een ander schip kan worden aanzien. Van de andere fronten geene verandering.

Ter Zee

LONDEN, 2 December : Lloyds meldt; de grieksche stoomer Zarifis werd in den grond geboord. Een deel der bemanning werd gered door de Fransche stoomer Mira een ander deel door een anderen stoomer opgenomen.

LONDEN, 2 Dec. De stoomers Colenso en Orangeprince werden in den grond geboord. De bemanning werd gered.

LONDEN, 3 Dec. Morning Post bericht dat de Zweedsche stoomer Sabrina met kolen van Schotland naar Zweden door een onderzeeer getorpedeerd werd. De bemanning zou naar Emden zijn opgebracht (Steenkool is contrabande.-Red).

Verdere Telegrammen

VLAANDEREN

AMSTERDAM, 3 Dec. De doodstraf waartoe graaf de Hemptinne in België in het tegen hem gevoerd proces veroordeeld was, is veranderd is in levenslange gevangenisstraf.

Naar het Haagsche Correspondentiebureau van zeer bevoegde zijde verneemt, was zijn gratie door de Nederlandsche regeering gevraagd.

ROEMENIË

DUSSELDORF, 3 Dec. Een Balkandiplomaat te Berlijn heeft aan den Lokal Anzeiger als zijn overtuiging meegedeeld, dat de versperring van den Donau door mijnen beteekent, dat op de groote vraag nopens de houding van Roemenië een duidelijk antwoord is gevolgd. Het staat nu vast dat Roemenie weerstand heeft geboden aan alle pogingen om zich te laten overhalen en dat het gesloten blijft voor verdere verlokkingen.

ROME, 3 Dec. — Volgens overeenkomende Italiaansche berichten heeft Roemenië de klas 1892 in verlof gezonden, de klas 1893 zal volgen. De Roemeensche grens is langs Oostenrijksch-Hongaarsche zijde geheel blootgesteld.

GRIEKENLAND

Griekenland en de entente.

LONDEN, 3 Dec. — Uit Rome is d.d. Dinsdag aan de Star geseind : Ik heb reden te gelooven dat Griekenland aan de geallieerden kennis heeft gegeven dat de eischen om het Grieksche leger Saloniki te doen ontruimen en den geallieerden de bewaking van de Grieksche kusten toe te staan, onaannemelijk zijn, omdat zij feitelijk zouden neerkomen op een schending der Grieksche onzijdigheid.

Blijkbaar is de aarzeling der Grieksche regeering om de eischen der entente in te willigen veroorzaakt door een waarschuwing van Duitschland en Oostenrijk Hongarije, behelzend dat indien Griekenland de eischen der entente inwilligt, het door Engelsch-Fransche troepen bezette grondgebied van Grieksch Macedonië door hen als vijandelijk grondgebied zal worden beschouwd.

ENGELAND

LONDEN, 3 Dec. — De Times bevat een uitvoerig artikel ter beantwoording van den aanval.

Eenvoudige Engelschen, zoo lees men daarin, die er op uit zijn de grootsten oorlog uit de historie te winnen, zullen, gelooven wij, er verbaasd over zijn, dat een minister van het kabinet, zich slechts beroepend op de leden van zijn eigen partij, zooveel geestdrift en zooveel tijd besteedt aan een aanval op dagbladen, die toevallig niet met zijn politiek instemmen, maar iedere vezel inspannen voor 's lands zaak. Zij zouden nog meer verbaasd zijn, zoo zij den kleinen naijver en de onderhandsche konkelarijen kenden, waarvan deze redevoering het uiterlijke blijk is. Er is hier, zegt het blad, niet slechts sprake van aanvallen op de Times, die heel goed op zichzelf kan passen, het geldt de reputatie van het land. Wij wagen het hier aan toe te voegen, dat zoo ministers zelf de Duitschers met half zooveel kracht aanviel en als zij aan de Times wijden, zij een heel eind verder zouden komen om den oorlog te winnen.

BALKAN

LYON, 2 Dec. — Le Nouvelliste schrijft dat er ernstige onrust bestaat over het lot der expeditietroepen op het Servisch front. Een groot gevaar bedreigt onze troepen wier front steeds nauwer wordt. Wij geraken langs zoo meer in verdedigende houding en hebben moeite ons tegen den sterkeren vijand staande te houden. Onze eenige hoop is uit te kunnen houden tot de Russische strijdkrachten in aktie steden.

Aet blad zegt echter niet onvoorwaardelijk meer te kunnen vertrobwen op de Russische beloften die reeds zoo dikwijls ijdel zijn gebleken.

LONDEN, 2 Dec. — Op de laatste nota aan Griekenland werd geantwoord dat Griekenland er niet kan in toestemmen zijne troepen uit Saloniki terug te trekken.

KOPENHAGEN, 2 Dec. — De Engelsche korrespondent van Politiken verklaart dat de indruk verwekt door Griekenlands antwoord op de laatste Engelsche nota eerder pessimistisch is. Voorloopig is het kritiekste punt van de nota niet opgelost en Griekenland schijnt niet zeer geneigd eraan voldoening te geven in den geest die de Entente verwacht.

LONDEN, 1 Dec. — De vroegere oorlogskorrespondent van de Engelsche pers op Gallipoli Achmead Bartlett zet zijne propaganda voor het beeindigen der Dardanellenexpeditie voort. In eene vergadering in Queenshall vroeg hij dat men ten spoedigste de troepen van de Dardanellen zou wegtrekken om ze op het westelijk front te gebruiken.

Deze onderneming der Dardanellen zegde hij is aangegaan met krachten die verreweg ontoereikend waren. Het tragische van deze zaak is zegt Bartlett dat zooveel heldenmoed wordt verspild tegenover een staat (Turkije) die, ware hij met beleid beinvloed geworden, zeker op de zijde van Engeland zou gestaan hebben.

ITALIË

BERN, 2 Dec. — De Italiaansche Kamer, heeft hare zittingen hernomen. Na de verklaring van den Voorzitter riepen de Socialisten : leve de Republiek. Daarop werd van andere zijde geantwoord met den kreet : vijanden van het Vaderland !

De rede van den voorzitter werd door aanhoudend kabaal onderbroken.

AMERIKA

Vereenigde Staten.

WILMINGTON (Staat Delaware, Ver. St.), 30 Nov. (Reuter.) In een kruitmolen van de munitiefabrieken van Dupont de Nemours heeft een ontploffing plaats gevonden, waarbij 30 menschen zijn gedood. De lijken waren tot onherkenbaarwordens toe verminkt.

Men vermoedt, dat de ramp veroorzaakt werd doordat er zand door het kruit gemengd was — al weet men niet hoe dat er in kwam — en dat daardoor vonken waren ontstaan.

SERVIË

Monastir genomen.

ROTTERDAM 3 Dec. — Reuter meldt uit Saloniki : Volgens berichten uit Florina zijn de Duitschers en Oostenrijkers dezen middag Monastir binnengerukt. Alleen de Oostenrijk-Hongaarsche vlag werd geheschen. De bulgaarsche strijdkrachten bevinden zich nog altijd bij Kenali en zullen eerst morgen Monastir binnenrukken.

De toestand op den Donau.

FRANKFURT a/d. MAIN, 2 Dec. Aan de *Corriere della Sera* wordt uit Boekarest gemeld, dat de Donau na de officieele aankondiging thans aan beide zijden versperd is. Tot Roestsjoek en Simla zijn de Bulgaarsche troepen door Turksche afge-

---

31

GUNNAR HEDE

door

SELMA LAGERLÖF

—o—

De huid was wit, de handen waren klein. Aan een boerenmeisje kon dit fijne gelaat met de groote, droomende oogen niet toebehooren. Hede's geheugen bracht hem geen klaarheid omtrent haar.

« Hoe heet gij? » vroeg hij. « Wie zijt gij? »

« Ik ben Ingrid, die ge in Upsala nu vele jaren geleden zaagt, en troost schonkt, omdat zij niet kon leeren koorddansen. »

Dat behoorde tot het verleden, dat reeds voor Hede helder was. Hij herinnerde zich harer.

« Hoe groot en schoon zijt ge geworden, Ingrid! » zegde hij. « En hoe fijn! En welke prachtige doekspeld hebt ge daar! » Hij had zich neergezet en reeds lang de speld opgemerkt. Hij meende die te herkennen, zoodanig geleek ze op eene borstnaald uit glazuur en paarlen, die aan zijne moeder behoorde.

Seffens antwoordde ze : « Ik heb die doekspeld van uwe moeder gekregen. Gij hebt ze reeds vroeger gezien. »

Nu lei Gunnar Hede de viool weg, trad op Ingrid toe en vraagde in heftige gemoedsbeweging : « Hoe komt ge er toe, hare brooche te dragen? Waarom weet ik niet, dat ge mijne moeder kent? »

Ingrid verschrok en werd uit vrees vaalbleek. Want nu wist ze, hoe de volgende vraag zou luiden.

« Ik weet niets, Ingrid. Ik weet niet, waar om ik hier ben. Ik weet niet, waarom gij hierzijt. Waarom weet ik dat niet? »

« Ach neen, vraagt 't mij niet! »

Zij trad achteruit en hield de handen als tot beschutting in de hoogte.

« Wilt gij het niet zeggen? »

« Vraag niet! Vraag niet! »

Hij omvatte haar pols met stalen greep, als om de waarheid uit te persen.

« Zeg het toch, ik ben immers in 't volle gebruik mijner zinnen. Waarom zijn dat zaken, die ik niet weet? »

Zij bemerkte iets dreigends en wilds in zijne oogen. Thans wist hij reeds, wat zij hem moest zeggen. Maar zij voelde, dat het oogenblik was, het iemand te bekennen, dat hij waanzinnig is geweest, veel moeilijker dan zij het had gemeend! Het was onmogelijk, onmogelijk!

« Antwoord! » riep hij. Maar zij merkte aan zijn toon, dat hij het niet hooren wilde. Hij had haar kunnen doodslagen, als zij het had gezegd.

Zij raapte al hare liefde bijeen, zag Gunnar Hede recht in de oogen en zei : « Ge zijt niet volledig verstandig geweest ».

« Niet lang wellicht? »

« Ik weet het niet juitst. Drie, viar jaar niet..... »

« Gansch waanzinnig geweest? »

« Toch niet, neen! Gij hebt gekocht en verkocht, en ge zijt op de jaarmarkten geweest.

« Hoe was ik dan gestoord? »

« Gij waart bevreesd. »

« Waarvoor was ik dan bevreesd? »

« Voor dieren... »

« Voor geiten misschien? »

« Ja, het meest voor geiten. »

Hede hield gedurende al dien tijd haar pols met harde hand omvat. Nu slingerde hij hare hand van zich weg, ja, hij stootte haar echt weg. In razenden toorn wendde hij zich van haar af, als had zij hem moedwillig eene boosaardige lastering toegeroepen.

Maar dit gevoel week voor een ander, dat hem nog dieper wee deed, nog heviger opzweepte. Zoo klaar, als was het een fijngeschilderd beeld, zag hij een lange Dalekarliër voor zich, gebogen onder den last van een reuzachtigen zak. Hij is op het punt eene boerenhut binnen te treden, maar een kleine, nette hond komt naar hem toegeloopen. En daar blijft de man staan, knikt en knikt en waagt zich niet verder, dan als een man lachend uit de hut komt en den hond wegdoet.

Als hij dit zag, kwam de ontzettende angst weer over hem.

Voor dezen angst verzwond het beeld, maar nu hoorde hij stemmen. Men roept en huilt gansch om hem. Men lacht en 't hagelt schimpwoorden. Scherpe kinderstemmen schreeuwen het luidst, het gruwelijkst. Er is een woord, een naam, die immer weer keert, hem in de ooren gegild, geroepen, gesist en gebruld wordt : « Geitenbok! Geitenbok! »

En dat gold hem, Gunnar Hede! Zoo had hij geleefd! Hij voelde nu, volkomen bij zijn verstand, denzelfden schrik dien hij als waanzinnige had gehad. Nu echter was het niet de ontzetting voor iets uiterlijks, nu was het de schrik voor zijn eigen zelven.

« Ik ben dat! Ik was dat! » steunde hij en wrong de handen. Dan viel hij neder voor eene kleine bank, liet den kop daarop zinken en weende, weende.

« En dàt ben ik geweest, » snikte en jammerde hij telkens opnieuw, « Dàt ben ik geweest! »

Waar zou hij den moed halen, dàt te verdragen? Een uitgelachen, een medelijdend lachje verwekkende gek.

« Ach, laat ik weer waanzinnig worden! » riep hij en sloeg met de vuist op de bank. « Dat kan geen mensch verdragen! »

Hij zweeg een oogenblik. Het donker kwam weer aan als een aanroepen verleider. Langzaam, als nevel, steeg het voor hem op. Een zinledig glimlachen gleed over zijne lippen. Hij voelde, hoe zijne trekken slap werden en hoe zijn blik weer de uitdrukking van een ijlhoofdige aannam.

Maar beter zoo. Het andere was niet te verdragen! Neen, beter weer gestoord te zijn, zonder het te weten. Wat zou hij thans ook nog in 't leven doen, van alle menschen verafschuwd?

De schemering omzweefde hem met de eerste, lichte, fladderende sluierpunten.

Ingrid zat nevens hem, zag, hoorde zijn krankzinnigen angst en meende 't al verloren. Zij zag duidelijk, hoe de wanzin hem weder dreigde te omnachten.

En uit schrik en ontzetting verloor zij allen moed. Maar eer hij weer ontoerekenbaar en zoo te vreezen was, dat geen mensch hem nog naderen mocht, wilde zij ten minste hem en haar geluk vaarwel zeggen.

Hede voelde, hoe Ingrid hem naderbij kwam en naast hem op de knieën zinkend, de armen om zijn hals legde, hare wang aan de zijne drukte en hem kuste.

Zij aanzag zich niet als te goed, tot hem, den zinnelooze, te komen, achtte zich niet te goed, hem te kussen!

(Wordt voortgezet.)

lost. Vier Oostenrijksche Donau monitors kruisen aanhoudend aan de Bulgaarsche oevers tot Roestsjoek. De Roemeensche minister van Oorlog heeft bevolen, de militaire posten aan den Donau bij Gioergioe in te trekken. De Donau heeft het land aan den Bessarabischen oever overstroomd. De Russische troepen bij Reni zijn daarop op een hoogte in de buurt teruggetrokken. Roemenië koopt groote hoeveelheden Russische kolen, 5000 wagonladingen moeten in schepen in de Zwarte Zee ter verzending gereed liggen.

BUITENLAND

Duitschland

President Kämpf nam in den Rijksdag het woord in plaats van den Rijkskanselier Von Bethmann Holweg. Niets werd er tot nu toe gezeid over Duitschlands oorlogsdoel.

In 't kort kan Kämpf's redevoering aldus worden saamgevat, dat hij herinnerde aan den gunstigen toestand der Centralen op de verschillende oorlogstooneelen en aan de successen der Turken en Bulgaren. Duitschland's vijanden zijn ervan overtuigd, dat Duitschland op de slagvelden onmogelijk verslagen kan worden. Ook het uithongeringsplan van den vijand leed schipbreuk, daar broodgraan en aardappelen in ruime mate voorhanden zijn,

De staatssecretaris van financiën, Helfferich zette in een lange rede uitvoerig uiteen de grondslagen van het ontwerp betreffende de voorbereiding tot de belasting van oorlogswinsten. Dit ontwerp zal echter eerst in Maart 1916 den Rijksdag bereiken.

Voorloopig zal, volgens dit wetsontwerp, iedereen die oorlogswinst gemaakt heeft, vijftig procent van deze winst te betalen hebben.

De belasting zal ook de vennootschappen treffen.

Nadat deze belastingvoorstellen in handen der begrootingscommissie gesteld waren, werd de zitting verdaagd.

De redevoeringen van den voorzitter en van den minister van financiën werden herhaaldelijk onderbroken door toejuichingen. « Het trotsche Engeland », zeide de heer Kämpf o.a., « siddert van bezorgdheid, dat het de sleutel van zijn wereldmacht zal verliezen. Al onze vijanden zijn tot het besef gekomen, dat wij op de slagvelden onoverwinnelijk zijn. Des te krampachtiger klampen zij zich vast aan de hoop, om ons economisch ten gronde te richten en door honger te bedwingen. Doch evenals zij zich vergissen omtrent onze financieele kracht — het verbazingwekkend succes van onze oorlogsleeningen bewijst dit — hebben zij zich vergist in de beoordeeling van onze economische kracht. Broodgraan en aardappelen, de voornaamste volksvoedingsmiddelen, zijn in ruime mate voorhanden. Wij zullen niet betwisten, dat er ten deele schaarschte heerscht onder andere artikelen; de hardheden, die daarvan het gevolg zijn voor een groot deel der minvermogenden zullen echter overwonnen worden door organisatie van de levensmiddelenmarkt, waardoor het ook minvermogenden mogelijk zal zijn voor betrekkelijk matige prijzen de noodige levensmiddelen te verkrijgen.

« Er bestaat derhalve voor ons alle reden om, wat onze financieelen en economischen toestand betreft, de toekomst tegemoet te zien met vastberadenheid en onwrikbaar vertrouwen.

« De eensgezindheid der Duitsche stammen heeft het Duitsche rijk opgebouwd, de eensgezindheid van het Duitsche volk is voor thans en voor later de hechte grondslag, waarop wij voor de toekomst bouwen en die zal verhinderen, dat Duitschland wederom door een misdadigen aanval in een toestand komt als die, waarin wij gedoodzaakt werden dezen grooten oorlog te voeren ».

Minister Hellferich betoogde, bij de bespreking der belasting op de oorlogswinsten, dat belasting geen straf, doch eereplicht voor de belastingschuldige is; dat de milliarden, die Duitschland voor den oorlog besteed heeft, grootendeels in het land zijn gebleven en de daardoor ontstane waardeverschuiving dientengevolge hier en daar optreedt als vermogenstoeneming, die een bijzondere contributie in de uitgaven dringend noodzakelijk en ook uiterst billijk maakt.

Engeland

Het is verheugend vast te stellen dat de menschen overal het verstand dat door de gebeurtenissen bij velen was op den loop gegaan, schijnen achterhaald te hebben. Hier en daar duikt er een op die weer eens de taal van gezonde rede laat spreken. Zoo onder andere is de bekende Engelsche pacifist E D. Morel die streeft in een artikel in de « Labour Leader » naar een volgens hem beter begrijpen van Duitschland. Deze oorlog wordt bovenal gevoeld als een oorlog tusschen Engeland en Duitschland en alleen de Engelsch-Duitsche vijandschap belet een spoedig einde, schrijft hij. Zoo de oorlog niet moet worden gerekt tot een algemeene uitputting en zoo wij niet willen, dat deze oorlog wordt gevolgd door een nieuwe periode van gewapende vrede; met nieuwe oorlogen in het vooruitzicht, is het noodig, dat wij de noodzakkelijkheden begrijpen, die Duitschland door zijn groei zijn opgelegd.

De meest tragische van alle redenen die tot dezen oorlog hebben geleid, is het weinige begrip in Engeland van het Duitsche economische vraagstuk. Het is een van de hoofdoorzaken van de tusschen Duitschland en Engeland ontstane spanning, waaraan het uitsluitend is te wijten, dat een Oostenrijksch Russischen twist op den Balkan de wereldoorlog heeft doen ontstaan. Het is een verkeerd denkbeeld, zegt Morel, dat men over het algemeen gelooft, de hoofdoorzaak van den oorlog te moeten zoeken in de tegenstelling tusschen het ideaal van vrijheid, belichaamd in de Engelsche grondwet, en het denkbeeld van tyranieke reactie, belichaamd in Duitschland.

In de laatste 45 jaar is de bevolking van Duitschland van 40 op 65 millioen zielen gestegen en een dergelijke groei is bij geen ander land waar te nemen. Daar Duitschland geen voor Europeanen geschikte koloniën bezit en geen volk gaarne een groote emigratie ziet, heeft Duitschland het vraagstuk, zijn toenemende bevolking werk en voedsel te verschaffen, opgelost door grootere concentratie en terwijl alle andere volkeren oorlog voerden in Mantsjoerije, Zuid-Afrika, Tripolis, Marokko, enz. heeft Duitschland, hoewel volledig toegerust tot den oorlog, zijn volk in vrede ontwikkeld en zijn handel en nijverheid reusachtig uitgebreid. De Duitsche buitenlandsche handel bedroeg in 1888 ruim 332 millioen pond sterling en in 1912 meer dan het drievoudige, n l. 982 millioen pond sterling. De gemiddelde jaarlijksche toeneming was in deze 24 jaar voor Duitschland 8,5 pCt. en voor Engeland 4,1 pCt. En dat is de groote tegenstelling, die tusschen Duitschland en Engeland bestond, zegt Morel.

Servië

De Italiaansche journalist Magrini heeft uit Monastir aan de Secolo enkele bijzonderheden geseind over het droeve lot van koning Peter van Servië. Wij hebben daarover vroeger al het een en ander gehad, doch laten Magrini's relaas hier nog wat uitvoeriger volgen.

Koning Peter dan was tegenwoordig bij den slag van Pirot, die vijf dagen duurde. Te paard gezeten en ondersteund door twee soldaten, die naast hem liepen, begaf de oude Koning, zich met het zwaard in de hand, in de vuurlinie, om zijn soldaten aan te moedigen. Aan het einde van den dag was hij uitgeput en viel hij flauw. Al de verzoeken, tot hem gericht, om naar Prizren te gaan, waren vergeefsch. Hij bleef in de Kossowo-vlakte, waar hij als een geest onder zijn volk rondwaarde. Daar staat een eenvoudige oude kerk, gebouwd in de Derde Eeuw. Naar luid van de legende, had de Servische keizer Lazar, aan den vooravond van den slag van Kossowo in 1389, in die kerk gebeden. Koning Peter vertoonde zich dikwijls in die kerk. Verscheidene dagen lang verklaarde hij plechtiglijk, dat hij zijn troepen niet zou verlaten en op de vlakte — het laatste bolwerk des vaderlands — zou sneven. Slechts nadat prins Alexander daarop meermalen met kracht had aangedrongen, vertrok de koning naar Prizren.

Het is dikwijls merkwaardig zooals de geschiedenis in enkele jaren de waardeering voor menschen en volken zeer kan wijzigen. Dit komt thans met koning Peter en de Serviërs weer eens aan het licht.

Koning Peter dankt den troon aan het feit, dat — vele vele jaren geleden — de dynastie der Obrenovitsen door moord werd vernietigd. De Karageorgevitsen bestegen den troon, maar door Engeland werd — jarenlang — het vorstenhuis van koning Peter niet erkend. Vooral koning Eduard dacht zeer principieel op dat punt. Thans is men in Engeland vervuld van groote — en men mag wel aannemen oprechte — bewondering voor de Serviërs en hun koning.

Het kan verkeeren!

De Vredesbeweging

Dat men in Engeland geleidelijk tot andere inzichten komt over den te sluiten vrede dan dat de Engelsche politiekers vertellen bewijst de volgende nota vanwege den Nederlandschen Anti-Oorlog-Raad medegedeeld:

In het Engelsche weekblad. De Nation is een uitvoerige gedachtenwisseling gehouden over de vraag, of voor de duurzaamheid van de toekomstigen vrede besliste voorwaarde is, dat de Duitschers met geweld uit het bezette gebied van België en Frankrijk worden gedreven en dat de entente in Duitschland zelf de vredesvoorwaarden voorschrijft.

Prof. J. A. Hobson, die bekende staathuishoudkundige, beantwoordt die vraag ontkennend. Hij is van oordeel, dat, indien Duitschland er toe gebracht kon worden, als eerste stap tot den vreden, vrijwillig het bezette gebied te ontruimen, een dergelijk einde van den oorlog verre te verkiezen zou zijn boven een einde door de overmacht der wapenen.

Schijnbaar zou een vrede op grond van overmacht en gepaard gaande met veroveringen van de Duitsche vloot, vernietiging van de fabrieken van Krupp, oplegging van een reusachtige schadeloosstelling en een bezettingsleger tot naleving dezer voorwaarden meer kans bieden, om nieuwen oorlog te voorkomen. Maar, zegt Hobson, zulk een stelsel zou in waarheid juist den geest van het Duitsche militarisme versterken en in stand houden. Zou het niet juist zoo het geval zijn bij ons, indien Duitschland ons land binnenviel, onze vloot vernietigde en ons op rantsoen stelde? Zou onze geest van verzet dan worden gebroken? En het denkbeeld, dat sommigen hebben, dat de werking in Duitschland anders als bij ons zou zijn, omdat het Duitsche volk zou erkennen, dat al die straffen een rechtvaardige vergelding waren voor hun aanvallende politiek, is te dwaas om ernstig weerlegd te worden. Zulke slechte psychologie is slechts uit oorlogkoorts te verklaren!

Neen, een vrijwillige ontruiming van België en Frankrijk, als formeele erkenning dat de aanvalspolitiek is mislukt, zou op het Duitsche volk veel meer opvoedend werken. Indien het Duitsche militarisme zal worden gebroken, is een allereerste vereischte daarvoor, dat het Duitsche volk het falen van dit stelsel erkent. Overwinningen op het slagveld alleen kunnen dit niet bewerken, en evenmin de straffen, door den overwinnaar op te leggen.

Dit laatste betoogt Hobson op de volgende gronden:

1° De entente kan niet door gewapende macht Duitschland bij voortduring zoo onderdrukken, dat een herstel van zijn militaire kracht onmogelijk wordt. Er zullen Duitschland altijd nog vele gevoelende soldaten overblijven, evenals wetenschap, tucht, vaderlandsliefde en andere eigenschappen, die een volk sterk maken, als een oorlogsdoel hen nog drijft.

2. De immer voortdurende poging der entente, om zulk een herstel van Duitschland door geweld te verhinderen, zou het militarisme en de dienstplicht met alle kosten en gevaren in Engeland en ieder land van Europa laten heerschen.

3. Deze politiek zou den militaristischen geest in Duitschland sterk houden. De regeering zou toch tot het volk kunnen zeggen: « Gij ziet, hoe wij gelijk hadden, met te zeggen, dat een samenzweering van naijverige en wraakzuchtige volkeren uw rijk wilde verbreken en ontwrichten, uw koloniën wilde stelen en uw handelsvooruitgang wilde stremmen. Door overmacht in aantal slaagden zij voor het oogenblik. Doch wachten wij onzen tijd af. »

4. Zoo zou Duitschland's militarisme niet gebroken zijn, maar zou het zich steeds wijden aan intriges om bondgenootschap te sluiten en wraakplannen te maken.

5. Iedere hoop op een waarlijk Europeesch concert, waarvan Asquith en Sir Edward Grey getuigden, dat dit de eenige voorwaarde voor een vredelievende toekomst is, zou daardoor vernietigd zijn.

Hobson weet niet, of de Duitschers ooit eenig redelijk voorstel zullen doen. Misschien zal een vernietigingsoorlog noodzakelijk zijn. Dit echter beplelt hij, dat, mocht Duitschland een redelijken grondslag voor een gedachtewisseling aanbieden, dit voorstel niet zal worden van de hand gewezen op grond van de gevoelens van de voorstanders van een verdelgingskrijg.

Tegenover hun verlangen naar een straf merkt Hobson nog op, of de straf, die Duitschland thans reeds ondergaat door dood en lijden, ontbering en zekerheid van financieele ruïne dan voor niets telt? Is alleen de straf, die op dezen oorlog zou volgen, van eenige beteekenis? Zijn zij, die een verdelgingsoorlog prediken, die de levens zal kosten, niet van hen zelf, maar van ontelbare duizenden hunner medeburgers, wel voldoende zeker, dat de « straf » hun het bereiken van hun doel zal verzekeren, de vernietiging van het Duitsche militarisme voor altijd?

Het komt Hobson voor, dat het waarschijnlijk is, dat « die straf op Europa in haar geheel zwaarder zal drukken dan op Duitschland alleen en de waarschijnlijkheid op een volgenden Europeeschen oorlog juist zou verhoogen ».

Vlaanderland

Uit het Nethedal

LIER

Nu verneem ik nog iets over de « Ursolinnen ».

De zusters hebben hunne leerlingen gezegd, dat ze een fransch kerkboek moeten koopen!

Denkt ge beste zusters dat God, onze taal dan niet verstaat?

Vlaamsche priesters van Lier, aan U de taak daar krachtdadig tegen in te werken. Gedenk « Het Lied der Vlaamsche Zonen » van Rodenbach, dat ge zoo dikwijls gezongen hebt:

Ja wij zijn der Vlamen-zonen
Sterk van lijve, sterk van ziel,
en wij zoûn nog kunnen toonen
hoe de klauw des Klauwaards viel.

Op ons vane vliegt de Blauwvoet'
die voorspelt het zeegedruisch
en de Leeuw er met zijn klauw hoedt
't Zegepralend Christi Kruis.

Weg de bastaards, weg de lauwaards!
Ons behoort het noorderstrand,
Ons, den kerels, ons, den Klauwaards
Leve God en Vlaanderland!

Voor den oorlog was het niet anders dan rot Frankrijk van hier, en rot Frankrijk van daar, en daar had ge groot gelijk in, maar nu, is er Frankrijk toch niet beter om geworden nu er onze zonen er voor strijden, denk ik.

Lieve priester en beste zuster leer liever onze Vlaamsche kinderen voor Vlaanderen bidden. Leer ze den Psalm van Rodenbach.

PSALM

God, onze Heer, Gij zijt de Heer des [Heeren,
Gij draagt de wereld op uw hand;
Lacht ge op een Volk, het bloeit in roem [en eeren,
Keert Gij uw blikken, 't stort in 't zand!

God, onze Heer, Gij loecht weleer op [Vlaanderen;
toen was het machtig, schoon en fier;
Kluisters en juk, het sloeg ze ruw aan [spaanderen:
« Vrijheid en Neering! » klonk het hier.

5

Tweetalig Vlaanderen.

Op de vertooningen verschenen niet alleen de Magistraat, maar de leden van den State van Vlaanderen. Enkel vier malen werd in het Fransch gespeeld, en wel kort op elkaar, bij het bezoek van hoogadelijke personen.

Te *Antwerpen*, de cosmopolitische stad bij uitnemendheid, zijn van de 23 nummers slecht twee in het Vlaamsch, één in het Fransch, 21 in het Latijn. Sommervogel vermeldt nog talrijke andere stukken; 12 daarvan zijn Vlaamsch, slechts 4 Fransch, deze laatsten opgedragen aan hoogere regeerings- of kerkelijke personen.

Al de oorkonden echter die betrekking hebben op cavalcaden, optochten, jubilea, congregaties, en dus voor het eigenlijke Antwerpsche publiek bestemd, zijn uitsluitend Vlaamsch. Bij de konviktoren van het Antwerpsch college, meestal kinderen uit den vreemden adel, was het Fransch de eenige mogelijke taal; zij zijn het dan ook die als spelers van de Fransche stukken vermeld staan.

Dat de dagscholieren Vlaamschsprekende kinderen waren, bewijzen genoeg de talrijke gebedenboeken door de Paters voor hen uitsluitend in 't Nederlandsch geschreven, zelfs een liber-precum der konviktoren in 1760 gedrukt, heeft naast Latijnsche gebeden de 4 akten in het Vlaamsch, dan in het Fransch, dan weer Vlaamsche gebeden om de zuiverheid te bewaren, en een Fransch of twee « pour tout ce qui regarde le salut et pour bien mourir ».

Lang voor '30 dus hadden onze Paters te Antwerpen de gelijkheid der beide landstalen, tot zelfs in hun gebedenboeken voor vreemden, bekrachtigd, lang, alvorens de Grondwet ze onschendbaar! - zou heiligen voor iederen Vlaming.

En nu ten slotte *Brussel*, cœur et cerveau!

Ruim 125 tooneelprogrammas zijn bewaard gebleven, waarvan 12 Fransche, 10 Vlaamsche. In de hoofdstad heeft men dus bijna uitsluitend Latijn gespeeld, zelden in 'n landstaal. Dat was zoo de voorgeschreven regel, het Ratio Studiorum wilde Latijn. In het jaar 1610 schijnt men 'n Fransch stuk ter eere van den H. Ignatius opgevoerd te hebben. Daarvan verscheen weldra 'n Parodie: Mera Deliratio Jésuitalis, eene Tragedie-Comedie die heette uit het Fransch in 't Nederlandsch vertaald te zijn, gedrukt buiten Rome, zonder de approbatie der Jezuieten.

Die Brusselsche toestand is wel te wijten aan de geleerden en vreemde heeren, die er leefden of toekwamen. Daaruit echter moet niet worden besloten, dat het College en nog veel minder de burgerij, in den huidigen toestand verkeerde.

De soldaliteiten door de Paters bestierd, treden altijd op met Vlaamsche stukken, een enkel uitgezonderd in 1724 « le Malade imaginaire, » en opgedragen aan Monseigneur Anselme Frar çois de la Tour Tassis et du St-Empire In 1761 wordt Vlaamsch gespeeld voor den grave van Frankenberg, Aartsbisschop van Mechelen.

De cavalkaden-vertooningen zijn in het Vlaamsch aangekondigd, en toen in 1704 het eeuwfeest werd gevierd « der latijnsche en griekse scholen... door Stad en Landbestierders gevorderd » is het Vlaamsch weer aan de beurt.

Dit schijnt voldoende om te bewijzen dat in Brussel toch de eigenlijke taal der inheemsche bevolking tot 1773 Vlaamsch was gebleven, want de sodaliteit werd hoofdzakelijk uit de hoogere standen gevormd.

Zoo was dan, om het kort samen te vatten, het Jezuietentheater in de kleinere steden van Vlaanderen uitsluitend bijna Nederlandsch, zelfs in Fransch-Vlaanderen, tot en na de verovering, overwegend Vlaamsch.

De drie groote steden stellen het Latijn op een eereplaats.

Gent echter laat het Vlaamsch nog sterk overwegen, Antwerpen en Brussel het Latijn.

Doch terwijl Brussel op Collegefeesten meer Fransch geeft dan Vlaamsch, hoort men te Antwerpen zelden Fransch, vaak genoeg de moedertaal, en blijven beide steden als het geen « ludi scolares » geldt, waar het Latijn werd opgelegd of Fransch door de landvorsten geeischt, aan het Vlaamsche karakter der landzaten getrouw.

Zoo handelden de Paters op vaderlandsche en toch breeddenkende wijze; of de Jezuieten der Provincia Gallo-Belgica dit voorbeeld navolgden mag wel worden betwijfeld, als men ziet dat op 120 nummers voor Luxemburg vermeld, meer dan 100 in 't Fransch, de rest in 't Latijn, geen enkel in 't Duitsch wordt gegeven.

***

Niemand beter dan ik, besloot dokter Stracke, ziet het fragmentarische van deze studie in. Maar zij volstaat om te doen inzien dat niet alles gezegd werd met de beweringen van prof. Pirenne als zou van de XIIIe eeuw af Vlaanderen aan een taaltoestand hebben vertoond... « tout à fait analogue à celui que l'on y constate encore aujourd'hui ». Een voortgezet onderzoek zal steeds meer aan deze gewaagde stelling afbreuk doen.

EINDE

God, onze Heer, wil 't jong geslacht [aanhooren;
red Vlaanderen uit zijn diepen val!
Zegen den eed door allen trouw gezworen;
Vlaanderen, Vlaanderen boven al!

Landbouw

De Boomgaard.

Niet zelden ziet men rond onze hoeven veel ledige plaatsen waar gemakkelijk eenige fruitboomen zouden kunnen plaats vinden. Anderzijds zouden veel weiden, welke in den omtrek der woning gelegen zijn, heel goed tot boomgaard kunnen herschapen worden.

Neen dat begrijpt men niet genoeg. En nochtans kan een goed aangelegde en wel onderhouden boomgaard de opbrengst en de inkomsten der hoeve merkelijk vergrooten. « Maar, wedervoer ons onlangs een bejaard boerken, het een jaar lukt het fruit en het andere niet. » Dat is waar doch daarop antwoorden wij: De opbrengst is soms onvoldoende, omdat in vele plaatsen de bemesting en verzorging te wenschen laten en gesteld nog dat er in zekere jaren late vorsten komen, die den oogst treffen, dan toch is er niets verloren aan de grazing en blijft het altijd eene goede weide. Overigens eens aangelegd eischt de boomgaard geene bijzonder groote uitgaven.

Natuurlijk ligt het niet in onze bedoeling de landbouwer aan te zetten boomgaarden aan te leggen en nieuwe boomen hier of daar tusschen te planten, om er dan later niet meer naar om te zien. Neen dit vraagt zoowel oppas als gelijk welke andere tak van het bedrijf, doch met dit verschil, dat de meeste werkzaamheden hier weinig uitgaven vragen en dat ze in het doode jaargetijde kunnen uitgevoerd worden. Trouwens het enten, snijden, snoeien en kuischen der fruitboomen is al zoodanig moeielijk niet, te meer dat er alle jaren over dit onderwerp tal van voordrachten gegeven worden. Maar waarom ook treft men zoo weinig boerenzoons aan op de leergangen van boomteelt?

Dat is jammer, want het spreekwoord zegt: «onbekend is onbemind». En waren onze landboowers wat meer op de hoogte van enten en griffelen, snijden en innijpen zij zouden er meer genoegen in vinden boomen te kweeken — meteen zou hunne hoeven een sierlijker voorkomen hebben en de winsten zouden grooter zijn.

***

De bemesting ook speelt eene groote rol in de opbrengst. De meeste landbouwers bepalen er zich bij gedurende den winter twee, driemaal den boomgaard te overgieten met beir of mestsap, dat ze op dit tijdstip in overvloed hebben. Dat is niet af te keuren, maar die bemesting is te eenzijdig. De boomen zullen daarmede wellicht welig groeien, maar voor de fruitvorming is dit onvoldoende. Beir en mestputwater zijn te arm aan minerale bestanddeelen, namelijk aan fosfoorzuur en potasch.

Wil men dus de vruchtbaarheid van den boomgaard verzekeren, dan geve men per hectare jaarlijks 500 kgr. superfosfaat of ijzerslak en 600 kgr. kaïniet. Beschikt men niet over eene genoegzame hoeveelheid beir, dan voege men hierbij 150 kgr. zwavelzuren ammoniak.

Al de aanbevolen meststoffen mogen, ondereengemengd, uitgestrooid worden van in November tot in Meert. Zij zullen gedeeltelijk door het gras en gedeeltelijk door de boomen benuttigd worden en de heele opbrengst kan niets dan er bij winnen.

WILLIAM.

Stadsnieuws

Melding.

Verkeerdelijk hebben wij in ons blad gemeld voor de dagelijksche melding van het 17e tot het 45e levensjaar. Het is natuurlijk tot het 35e.

Lagere Tuinbouwschool, Guinardstraat.

Maandag 6 Dec. van 7 tot 8 uur, 4e les over Fruitboomteelt door den heer Emiel Collumbien.

Woensdag 8 Dec. van 7 tot 8 uur, 4e Les over Scheikundige Meststoffen door den heer Elw. Van Driessche.

Woensdag 8 Dec. om 8 uur Boekerij.

Vrijdag 10 Dec. van 7 tot 8 uur, 4e Les over Plantenkunde door den heer Michel Thierry.

Liefhebbers en vakmannen warm aanbevolen.

De heer Dr Ev. Stocké, oogmeester, Ondervoorzitter van het Nationaal Vlaamsch Verbond, de voordrachtgever van talrijke lessen over Gezondheidsleer die verleden jaar zich in zooveel bijval mochten verheugen, treed dees jaar in ons midden op met een paar lessen over het Zenuwstelsel. (met platen en anatomisch stuk). Deze lessen worden warm aanbevolen aan onze leden en alle getrouwen, en bijzonderlijk aan de ouders en het onderwijspersoneel.

De 2e en laatste les over de Werking van het Zenuwstelsel, heeft plaats Maandag 6 December, om 7 3/4 u. Ingang vrij, St. Baafsplaats of Kruisstraat, 2 (Bijzondere ingang).

Leert teekeningen lezen en begrijpen.

De vakkundige lessen van dezen nuttigen leergang worden voortgezet. De 2° les heeft plaats op Zondag 5 December, om 11 1/2 u. 's voormiddags. Ingang zoo als hierboven.

Vak-Bibliotheek.

Voor de lessen over het Lezen en Begrijpen van Teekeningen, van 10 1/2 tot 11 1/2 u, is de uitgebreide vakbibliotheek voor het publiek open gesteld.

Aangeslagen.

De politie der 10e Wijk, heeft Zaterdag morgend, een 30 tal kilos varkensvleesch aangeslagen. welke geheimlijk in de stad was gebracht.

Proces-verbal is opgemaakt.

Gemengd Nieuws

Oost-Vlaanderen

Schellebelle.

— *Brand.* — Ten gevolge van brand veertien dagen geleden ontstaan in de stallingen van de kinderen Tuypens, wonende op het dorp, zijn deze geheel vernield.

Verleden week is de woning afgebrand van de gebroeders Leo en Isidoor Uyttenhaegen, Pierkestraat, en twee dagen later de schuur van de kinderen Van den Hove, zelfde wijk.

De oorzaken dezer branden zijn onbekend.

Somerghem. — *Ongeluk.* — De genaamde Maenhaut, wonende wijk Dalmen, Somergem, die alle dagen per rijwiel naar het college te Eeckloo gaat, is maandagnamiddag op den wijk Stoktevijver in het water gereden. Men heeft hem met de grootste moeite knnnen redden.

West-Vlaanderen

Bavichove. — *Werk der krijgsgevangenen.* — Ten bate der krijgsgevangenen uit het dorp die in het ballingsoord zuchten en het wrange celleleven door te maken hebben, werd er voor enkele weken ruim 300 fr. ingezameld. Een enkel beroep op de liefdadige gevoelens der dorpgenooten is voldoende geweest om de noodige geldsom bijeen te garen ten einde naar elk krijgsgevangen een degelijk winterpak ter weerde van 20 fr. op te sturen. Voorwaar eene flinke daad van vaderlandszin. Met dergelijke vrome gevoelens bejegent het Vlaamsche volk zijne lijdende stamgenooten.

Desselghem. — *Diefte met inbraak.* — De Weduwe D., wonende in 't huis van M. Coussement aan de statie had, voor 2300 fr. vlas verkocht. Zondag 21 dezer, toen de vrouw naar de vroegmis gegaan was, zijn stoutmoedige dieven die lont geroken hadden de woonst binnengedrongen. Laden en kasten werden opengebrokken en doorsnuffeld tot dat zij eindelijk de 2300 fr. beet kregen en ze als rijke buit medenamen.

Meulebeke — *Monteyne's opvolgers.* — Opvolgers van den beruchten Monteyne, die de policie zooveel spel leverde en de streek met zijn bende zoo verontrustte, zijn opeens te voorschijn gekomen.

Voor hun proefstuk hebben zij den landbouwer Edw. Verbrugghe, wijk Putbrugghe, een vereerend bezoek gebracht en een groot deel zijner kippen buitgemaakt.

Bossuyt. — *Overlijden.* — Alhier komt de E. H. B. Tanghe, pastoor der parochie onder den ouderdom van 52 jaren af te sterven. Hij was een dienstijverige priester en een echte volksvriend. De nooddruftigen verliezen in hem een milden steun en de parochianen een vromen herder. R. I. P.

Burgerlijke Stand

GENT. — Geboorten van 2 December. — Jacques Hebbelynck, Willem Tellstraat, 23. — Cordula Lucas, Kerkhofstr., 17. — Jean Vander Haeghen, Gustaaf Callierlaan, 17. — Alphonse Bailliu, Stropstraat, 46. — Jeanne Reynen, Nijverheidskaai, 205.

Overlijden van 2 December. — Albertine Vincent, 4 m., Klein Meerhem, 60. — Remi Van Damme, 30 j., landbouwer, Petegem. — Gaston Tilleman, 3 j., Ossenstraat, 69.

Overlijden van 3 Dec. — William Backeljau, 1 j., Schaliestraat, 59. — 1 doodgeboren.

OOSTENDE. — Overlijden van 26 Oktober: Maria Verbiest, 40 j., echtg. Lodewijk Kornelis, Passchijnlaan, 7; Clemence De Putte, 79 j., wed. Jan Raecke, Cadzandstr., 12; Pharaïlda Verniest, 56 j., wed. Leopold Lacante, Veldstraat, 35. — 28 Okt.: Elodie Declier, 25 j., echtg. Hector Van Hooren, Keizerskaai; Simeon Vanhoorne, 71 j., wed. Catharina Crépin, Oesterbankstraat, 17. — 29 Okt.: Alida Regoudt, 32 j., echtg. Florimond Loontjens, Alf. Pierslaan, 49. — 30 Okt.: Johanna Germonprez, 61 j., echtg. van Ludovicus Van Stechelman, Steensche dijk, 67; Karel Jonckheere, 71 j., echtg. Julie Meulemeester, Godshuizenstraat, 15.

31 Okt.: Stefania Boucquez, 64 j., wed. Hendrik Vanderbusse, Blankenberghestraat, 100; Philomena Meseeuw, 64 j., wed. Augustus De Gryse, Alfons Pierslaan, 64.

1 November: Auguste Dufour, 59 j., wed. Maria Romant, Steene; Florimond Desmedt, 53 j., echt. Pelagie Vyvey, Ooststraat, 55.

Huwelijk van 27 Oct. — Pieter Kiekeman, ondernemer, met Hélène Galleyn, naaister.

LIER. — Aangiften van 11 tot en met 17 Nov. Geboorten. — Mannelijk 3; vrouwelijk 3.

Overlijden. — Eduard Minneken, schoenm., 68 j., echt. J. Van Dessel, Grachtkant, 9.

Huwelijksafkondigingen. — Alfons Aerts, landbouwer, Mechelschesteenweg, 140, met Rosalie Verbist, huish., id., 204. — Jan-Baptist De Jongh, kleermaker, Karthuizersveld, 4, met Joanne Van Poborgh, borduurster, Hazenstraat, 50. — Frans Caluwaerts, bakker, Werf, 13, met Joanna Mertens, z. b., Berlaerschesteenweg, 38. — Alfons Jansens, leeraar aan het Atheneum van Brussel, te St-Truiden, met Theresia Van Hove, leerares aan de Staatsmiddelbare meisjesschool, Boomlaarstraat, 13.

Fabriek van Papier en Zakken
IN ALLE SLACH
Adolf Van den Breen
Slachthuislaan, 17 en 18 GENT

Alle soorten van emballeerpapier in rollen en formaten voor fabriekanten en negocianten.
WITTE CASSÉS VOOR WINKELIERS
Perkament, satiné, mat en transparent voor Beenhouwers, slachters, enz.
Perkament vegetal voor Boterkoopmans

Zakken voor Kruideniers, bakkers, pasteibakkers, Drogisten Apothekers, Tabak en Sigaren, enz., enz.
Caissetten, Ronden en schoone praline zakken voor pasteibakkers
ETIQUETTEN VOOR SUIKERIJ
Prachtzakken, dubbel en drijdubbel voor Suikerij, Koffie en Thee
Zakken vr Klakken, Hoeden en Modisten

BROUWERSPAPIER
Voordeelige prijzen vr al de artikels
Men gelast zich ook met het drukken de firma's op de papieren en de zakken.
Huis bestaande sedert 30 jaren

BOEKEN
Prijsvermindering
Er bliiven ons nog enkele boeken van
Prof. Dr J. V. De Groot
Levenswijding
en
Wedergeboorte
Samen ingenaaid . fr. 1,75
Ten bureele: van 10 tot 4 en van 4 tot 6
40, Begijnhoflaan, 40
— GENT —
(282

BERICHT
Onze lezers worden verzocht niet naar adressen van aankondigingen te komen vragen waarbij vermeld staat: « Schrijven onder de letters... » (284

Leest! Leest!! Leest!!!
DE KINDERWERELD
Geïllustreerd weekblad voor de Jeugd
Vraagt het aan onze verkoopers. Prijs 7 centiemen.
(295

Abonneert U op
DE VLAAMSCHE POST
het radicale Vlaamschgezinde dagblad, orgaan der
JONG-VLAAMSCHE BEWEGING
die ijvert voor een
ZELFSTANDIG VLAAMSCH-VLAANDEREN
Vraagt een wekelijksch abonnement aan onze voortverkoopers
PRIJS: FR. 0,25 PER WEEK
ABONNEMENTSPRIJZEN:

Alleen voor het Gouvernementsgebied per post besteld, dus in de plaatsen waar geen depothouder woont:		Voor het Buitenland:	
Per maand:	2,25 fr.	Per maand:	3,00 fr.
drie maand:	6,50 fr.	drie maand:	8,50 fr.
zes maand:	12,00 fr.	zes maand:	15,50 fr.
jaar:	20,00 fr.	jaar:	30,00 fr.

Voor het Etappen- en Operatiegebied: zich wenden tot onze depothouders

PUBLIEKE FONDSEN
AANKOOP en VERKOOP
van
Belgische en Vreemde Waarden
zoowel van Staat en Steden als van Financiëele- en Nijverheidsgestichten, Koepons Cedulas Argentina.
Betaling van alle betaalbare koepons. Seffens uitbetaling van de koupons Nord Espagne spéciale, Pampelime, Saragosse, enz. Cedulas inbegrepen vervaldagen Januari 1916, Uruguay, Dominicains, Japan, Argentins 4 1/2 1911 1887. Belge 3 %, Annuité 3 % Congo 4 %. Buurtspoorwegen 3 %, Gemeentekrediet 3 % en 4 %.
Aug. Van den Bogaert
Botermarkt, 10, Gent
(280

Kleine Aankondigingen
Herberg over te nemen, een welgekende herberg, in een volkswijk onzer stad, aan zeer voordeelige voorwaarden. Schrijven onder de letters V. M. bureel van dit blad. (273
Te huur: Eene slaapkamer gegarnierd, voor dame alleen, bij huisgezin zonder kinderen, gesloten burgershuis, aan 15 fr. per maand. Adres te nemen op het bureel van dit blad. (272
Boekhouder: Een jongeling goed op de hoogte van het vak, vraagt plaats als bijverdienste voor enkele uren per dag, boeken in goeden gang te houden. Adres te nemen bureel van dit blad: (275

OCCASIE! OCCASIE! OCCASIE!
500 Akkordeons, te beginnen van fr. 5,00
200 Phonographen » » 18,00
Nieuwe pianos van af 475 fr. waarborg 5 jaar
Het huis gelast zich met het repareeren van Akkordeons, Phonographen, Pianos en Violen van gelijk welk merk.
KEIZER KARELSTRAAT, 83, (tegen Ste-Annakerk) 257

KOMT TE VERSCHIJNEN
Nieuw Prentenboek
VOOR DE JEUGD EN HET HUISGEZIN
Prachtig gekleurd en versierd met honderden en honderden
Plaatjes, Vertellingen, Anekdoten, Raadsels, enz.
Te verkrijgen bij onze verkoopers:
Prijs 25 centiemen
(296

Uitvoerverbod!
Dank zij onzen voorraad zijn wij nog in staat te leveren aan Scherp konkurreerende prijzen de HOLLANDSCHE ZEEPPOEIERS der volgende merken: De Duif, Hollandsche Waschvrouw, Het Waschmeisje, Heldere Wasch, Eigen merk, Fortuna, De Zuinige Waschvrouw, Fijn's, 1913, enz., ook CARBIED en Kaarsen. Bijzonderheid van:
BENSDORP'S PADVINDER
Alle bekende Cacao Hollandsche merken
Specerijen, voedingsmiddelen, huishoudelijke artikelen
GENT, 17, Garenmarkt, 17, GENT
(288

Leest en verspreidt De Vlaamsche Post